

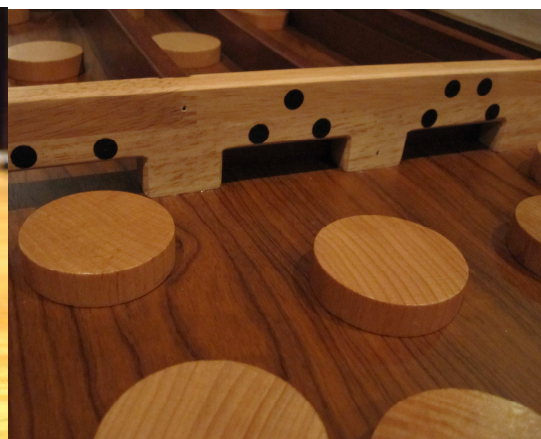
ŠÚĽANÁ

Slávme slávnych Slávov
slávnú slávu...

Hra známa pod cudzokrajnými menami ako napr.

Sjoelen, Sjoelbak, Shuffleboard, Dutch billiard, Jakkolo.

Šúľaná sa považuje za najstaršiu slovenskú, resp. slovanskú spoločenskú doskovú hru. Názov pochádza zo slova šúľať. Hrať ju môže jeden, ale aj viacero hráčov a dôležitú úlohu v nej hrá náhoda, ako aj schopnosti hráčov. Využíva sa pohyb okrúhlych drevených kameňov po vyleštenej drevenej doske. Predpokladá sa, že sa hrávala dávno pred vznikom Veľkomoravskej ríše, prvého štátneho útvaru predchodcov dnešných Slovákov...

Šúl'aná je nielen najstaršia, ale aj najnešťastnejšia slovenská spoločenská hra. Od nepamäti ju hrávali na svojich územiach starí Slovania až do slávnych čias Veľkej Moravy. Vlastniť aspoň jednu hraciu dosku patrilo k morálnej povinnosti každého váženejšieho rodu. Zúčastniť sa kmeňových a medzikmeňových turnajov bola česť a vyhrať v nich znamenalo stať sa bezmála nesmrteľným. O úspešných reprezentantoch rodu sa spievali piesne a rozprávali legendy. Súmraak hry nastal s príchodom solúnskych bratov a jej stopy sa nenávratne strácajú. Striebrovlasí veľkomoravskí starešinovia priam prorocky predpovedali blížiac sa ťažké časy, ako aj krutú maďarizáciu. Rozhodli, že všetky hracie dosky musia byť kvôli budúcim generáciám ukryté na odľahlom a najmä neočakávanom mieste. Najchrabrejší slovanskí hrdinovia boli vyslaní s vzácnym nákladom, aby ho preniesli cez nepriateľské územia germánskych kmeňov k brehom veľkého oceána, prípadne aj ďalej. Podarilo sa, ale nie celkom. V ťažkých bojoch mnohí za svoju hru položili životy a takmer všetky hry boli zničené. Jednu jedinou dosku nakoniec ukryli na neznámom mieste na brehoch Atlantiku a rozhodli sa počkať na lepšie časy. Tie však neprichádzali a strážcovia postupne odchádzali na večnosť. Slovo *šúl'aná* sa z našej materčiny nadobro vytratilo. Matnou spomienkou na hru zostala len doska na rezanie sudovej kapusty.

A zrazu sa okolo roku 1600 rybárskych prístavoch Nizozemska objavuje hra Sjoelen (čítaj *šúlän*) s podozrivým neholandsky znejúcim názvom. Hrávajú ju rybári v krčmách a na palubách lodí. Po príchode J. A. Komenského v roku 1656 do Amsterdamu sa však aj jej stopy strácajú v podzemí. Údajne na radu veľkého slovanského mysliteľa a učiteľa národov sa hráči presúvajú do undergroundového hnutia.

Tam hrajú a pijú do nemoty, nikomu vo svete však nič nepovedia. Slováci zatiaľ v Uhorsku trpia pod neznesiteľným útlakom a nič netušia. Akurát štúrovským obrodnom sa vždy pri pohľade na statočných Slovákov a Slovenky režúcich kapustu zamarí, že národu okrem spisovného jazyka ešte niečo treba. Na zábavu však niet v nepokojných a ťažkých meruôsmych rokoch pomyslenia. Až po vzniku prvej republiky vynášajú

Holand'ania v roku 1923 na svetlo sveta svoju údajne národnú hru *Sjoelen*. Po druhej svetovej vojne sa dokonca v Holandsku uskutočňuje prvý veľký turnaj (v roku 1968). Slovenské nádeje sú však utopené v krvi a udupané pod pásmi tankov spriatelенých armád. Dnes je v Holandsku vyše 100 klubov a 60 000 registrovaných hráčov. Na Slovensku ani jeden!?! Ani hráč, ani klub. Všetko sa mohlo zmeniť po vzniku novodobého samostatného Slovenska, no starosti s jeho rastom a dospievaním na prelome tisícročí opäť hre nepriali. Aj tentoraz Slovákov predbehli susedia spoza rieky Moravy, hoci len o 6 rokov! Do rovnako mladej Českej republiky priviezli hru z Nemecka v roku 2010. Postupne sa pridávali noví nadšenci a českí hráči sa zúčastnili majstrovstiev sveta, ba dokonca MS v roku 2015 zorganizovali v obci Vendryně pri Ostrave. Po vyše tisícke rokov sa šúl'aná vrátila na územie obývané Slovákami v roku 2016, a to v meste Bánovce nad Bebravou. V nasledujúcom roku sa už reprezentácia Slovenskej republiky prvýkrát v histórii úspešne zúčastnila Majstrovstiev sveta vo Francúzsku.

PRAVIDLÁ

Cieľ hry a priebeh

Šúl'aná sa hrá s 30 drevenými kolieskami, resp. pukmi (z angl. *puck*), resp. diskami (z lat. *discus*) na 2 metre dlhej a 40 centimetrov širokej doske. Na konci dosky sú 4 otvory, resp. sloty (z angl. *slot*), ktoré sú označené bodovým hodnotením (1 bod, 2 body, 3 body, 4 body). Spoza **odhodovej dosky (a)** hráč posiela (šúl'a) jednotlivé kolieska po hracej ploche smerom k štyrom **otvorom (b)**. Do týchto otvorov sa hráč snaží poslať (*našúl'at'*) čo najviac koliesok. Každá hra má 3 kolá. V prvom kole hráč šúl'a 30 koliesok. Po prvom odohranom (*odšúl'anom*) kole si hráč vezme k sebe všetky kolieska, ktoré sa mu nepodarilo zasunúť celým objemom do niektorého z otvorov. V druhom kole s nimi šúl'a znova s rovnakým cieľom a po *odšúl'aní* všetkých si opäť vezme k sebe tie, ktoré neprešli celým objemom do **priehradky (c)** za otvormi. Opäť šúl'a v treťom kole a po jeho ukončení si spočíta body podľa označenia bodovej hodnoty otvorov. Ak hráč rozmiestni kolieska rovnomerne do všetkých 4 priehradok získa za ne dvojnásobok ich bodovej hodnoty. To znamená, že ak má na konci v každej priehradke 1 koliesko, ziskava 20 bodov = $(1+2+3+4) \times 2$. Ak má v každej priehradke 2 kolieska, ziskava 40 bodov, ak má v každej priehradke 3 kolieska, ziskava 60 bodov, atď... Zostávajúce kolieska sa počítajú za bodovú hodnotu, ktorou je daný otvor označený. Maximálny zisk je teda 148 bodov (t.j. 7×20 bodov + 2×4 body)

Neobvyklé situácie

- Ak koliesko vojde do otvoru, odrazí sa a vráti na hraciu plochu, zostáva tam kde je a stáva sa súčasťou hry
- Ak koliesko vyskočí mimo hraciu plochu, odloží sa bokom a do hry sa vracia až v ďalšom kole
- Ak sa koliesko vráti po hracej ploche späť pred odhodovú lištu, odloží sa bokom a do hry sa vracia až v ďalšom kole
- Na kolieska na hracej ploche a v priestore za otvormi sa až do skončenia kola nesiahajú. Po *odšúl'aní* sa kolieska v priehradkách za otvormi uložia ku zadnej a bočnej stene do stĺpcov (po 4, potom po 3, potom po 2, potom po 1)
- Pokiaľ sa v priebehu šúl'ania jeden otvor naplní diskami, nemožno ho počas hry uvoľniť uložením do stĺpcov (až po skončení kola). Hráč by mal vo vlastnom umiestňovať kolieska rovnomerne do všetkých otvorov.
- Pokiaľ koliesko prejde do priestoru za otvorom zhora (neprejde otvorom), ihneď sa odloží bokom a môže sa s ním hrať až v ďalšom kole
- Nepísané pravidlo hovorí, že kolieska sa neukladajú na odhodovú lištu. Ak ich tam však hráč má a počas hry mu nejaké spadne do priestoru hracej plochy, musí tam zostať a stáva sa súčasťou hry.

ZAKLADÁME

PRVÝ KLUB ŠÚĽANEJ NA SLOVENSKU!

Príd'te medzi nás...

Bánovce nad Bebravou – prví na Slovensku

www.sulana.sk

- veľmi chytľavá hra, v ktorej rozhoduje presnosť, cit v ruke, ale aj náhoda
- hrať môže človek v turnaji, s partnerom, ale zabaví sa aj sám
- hra je doslova pre každého – spolu si môžu zahrať deti s dospelými, či seniormi
- pravidlá sú jednoduché, ľahko pochopiteľné

Ak chcete a môžete, budeme vd'ační za podporu...

balazovic@stonline.sk